

गाउँ गाउँगा सुचना र सञ्चारको लागी हाल्गो अभियान

www.namastekarnali.com

नमस्ते कर्णाली

Namaste Karnali National Daily

राष्ट्रिय दैनिक

वर्ष १

अंक : ७८ विहिवार २९ कार्तिक, २०८१

14 (Thursday) November 2024

पृष्ठ ४,

मूल्य रु : १०।-

प्रतिष्ठानको प्रथम दीक्षान्त समारोह

प्रधानमन्त्री कर्णाली स्वास्थ्यविज्ञान प्रतिष्ठानको दीक्षान्तमा सहभागी

नमस्ते समचारदाता

जुम्ला, कार्तिक/२८

प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओली जुम्लाको कर्णाली स्वास्थ्यविज्ञान प्रतिष्ठानको दीक्षान्त समारोहमा सहभागी भएका छन् । प्रतिष्ठानको प्रथम दीक्षान्त समारोहलाई सम्बोधन गर्दै प्रतिष्ठानका कुलपति ओलीले कर्णालीका जनताले आफ्नै ठाउँमा गुणस्तरीय स्वास्थ्य सुविधा पाउन थालेकामा खुसी व्यक्त गर्दै कर्णालीमा सय शैक्षाको अस्पताल बनाउने प्रक्रिया सुरु भइसकेको जानकारी गराएका छन् । प्रधानमन्त्री ओलीले कर्णाली स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठानलाई थप प्रभावकारीरूपमा सञ्चालन गरी गुणस्तरीय शिक्षा र स्वास्थ्य सेवा दिइने बताए । प्रधानमन्त्री ओलीले प्रतिष्ठानमा आवश्यक सेवा, सुविधामा उपलब्ध गराउन नेपाल सरकार प्रतिबद्ध रहेको बताएका छन् । प्रधानमन्त्रीले भने, -‘प्रतिष्ठानको परिकल्पना देखि आफू जानकार रहेको र चुनौतीका बीच विगतमा आफू प्रधानमन्त्री हुँदा चिकित्सा शिक्षा आयोगको बैठकबाट स्वीकृति गराएर प्रतिष्ठानमा चिकित्सा कक्षा सञ्चालन भएको जानकारी गराउँदै पहिलो दीक्षान्तसम्म आइपुगेकामा खुसी

व्यक्त गरे । प्रधानमन्त्री ओलीले दीक्षित विद्यार्थीलाई हरेक क्षेत्रमा सफलता हासिल गरी नयाँ-नयाँ कीर्तिमान कायम गर्न शुभकामना दिए । प्रधानमन्त्री ओलीले भने थेरे, -‘अभिभावकको लगानी, आशा र विश्वासका साथै तपाईंहरुको मेरहनत र लगावका कारण आज यो सफलतालाई दूरदराजका जनताको गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा दिन लाग्नुहोस् ।’ प्रथम दीक्षान्त समारोहमा जनस्वास्थ्य, स्निर्षण र चिकित्साशास्त्र विषयमा स्नातक र स्नातकोत्तर तहमा अध्ययन गरेका ५८ विद्यार्थी दीक्षित भएका छन् । यसअघि गत भदौ २३ गते प्रतिस्थानको

दीक्षान्त समारोह तय गरिएको थियो । तर प्रधानमन्त्री तथा प्रतिस्थानका कूलपति के.पी. ओली समय अभावका कारण दीक्षान्त समारोहमा आउन नसक्ने जानकारी गराए पछि अन्तिम समयमा दीक्षान्त समारोह रोकिएको थियो । बुधबार सम्पन भएको दीक्षान्त समारोहमा कुलपति एवं प्रधानमन्त्री ओलीसहित स्वास्थ्य तथा जनसंख्यामन्त्री प्रदीप पौडेल, चिकित्सा शिक्षा आयोगका उपाध्यक्ष प्राध्यापक डा. अञ्जनीकुमार भा, अमेरिकास्थित हार्डवेयर मेडिकल कलेज सेन्टर फर प्राइमरी केयर र सिस्टम स्टेन्चेनिडका निर्देशक क्रिस्टिन मसेन्हर पनि समारोहमा बताएका छन् ।

सहभागी भएको प्रतिष्ठानका शिक्षाध्यक्ष डा. डबलबहादुर धामीले बताएका छन् । धामीका अनुसार स्नातकतर्फ विपीएचमा ३८, एमबिबिएसमा १३ र स्नातकोत्तर एमडिजीपीमा ३, एमडी ऐस्थेसियमा १ र एमडी पैडियाट्रिक्समा १ जना गरी ५८ जना विद्यार्थीहरु दीक्षित भएका हुन् । प्रधानमन्त्री ओलीले दीक्षान्त समारोह पश्चात प्रतिष्ठानको शैक्षिक भवनको उद्घाटन समेत गरेका थिए । कर्णाली स्वास्थ्यविज्ञान प्रतिष्ठानले स्वास्थ्य सेवा, स्वास्थ्य शिक्षा र अनुसन्धानको क्षेत्रमा महत्वपूर्ण योगदान गरिरहेको प्रशासकीय अधिकृत अमृतबहादुर भण्डारीले बताएका छन् ।

कटान रोकन तटबन्धन गर्न जरुरी

नमस्ते समचारदाता

बाँके, कार्तिक/२८

अस्थायी खोलाहरुको कटानले पनि कति पय स्थानमा दूलै समस्या ल्याउने र धनजनको क्षति हुने गरेका थुपै घटनाहरु छन् । त्यस्तो बाँके पश्चिम सिमानामा पनि मानखोलाको कटानका कारण बाँकेको बैजनाथ गाउँपालिका-८ टिटिहिरिया स्थित करेलीभाङ्गामा सबैभन्दा बढी जोखिममा पर्दै आएको छ । सो स्थानमा कटान नियन्त्रणका लागि तटबन्ध गरिने भएको छ । मानखोलाको कटान नियन्त्रणका लागि चालु आर्थिक वर्षमा लुम्बिनी प्रदेश सरकारको उर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाइ मन्त्रालयले विनियोजन गरेको एक करोड बजेटबाट सो स्थानमा तटबन्धन निर्माण गर्न लाग्नेको हो । जलस्रोत तथा सिंचाइ विकास डिभिजन कार्यालय नेपालगञ्जका प्रमुख आशिष

विकले तटबन्धनका लागि नापांचांको काम गरिएको जानकारी दिई तत्काल ठेक्का आव्हान गर्ने तयारी गरिएको जानकारी गराए । मानखोलाले विभिन्न स्थानमा कटान गरेको छ, न्यून बजेट भएकाले सबैभन्दा बढी प्रभावित क्षेत्रलाई प्राथमिकता दिएर काम अधिक बढाउने तयारी गरेको कार्यालय प्रमुख विकले भने । स्थानीय

प्रेम खत्रीले मानखोलाको तित्र कटानका लागि खोला किनारमा रहेको सरस्वती आधारभूत विद्यालय र सयौं स्थानीय बासिन्दाका घर उच्च जोखिममा रहेको जानकारी गराए । लुम्बिनी प्रदेश सभा सदस्य रत्न खत्रीले मानखोलाको कटान नियन्त्रण प्रदेश सरकारको चिन्ताको विषय भएको बताउदै बाँके र बर्दियाको हजारौ

खेतीयोग्य जमिन खोलाले कटान गरेकाले नियन्त्रणका लागि गुरुयोजना अनुसार काम अधिक बढाउन प्रदेश सरकारसमक्ष माग गरेको खत्रीले जानकारी गराए । खत्रीले भने, -‘गुरुयोजना अनुसारको बजेट नभए पनि विनियोजन बजेटबाट समयमै काम सम्पन्न भएमा वस्ती जोगाउन सकिन्छ ।’

मलको अभाव टार्न भारतबाट ल्याउनुपर्ने बाध्यता

नमस्ते समचारदाता

नेपालगञ्ज, कार्तिक/२८

यतिबेला बाँकेका किसानहरूले गहुँबाली लगाउने तयारी गरिरहेका छन् । गहुँबालीका लागि चाहिने डिएपी मलको अभाव देखिएको छ । बाँकेमा कृषि सामग्री कम्पनी लिमिटेड र साल्ट ट्रेडिङ कार्पोरेशनले कृषि सहभागी मार्केट किसानहरूलाई रासायनिक मल उपलब्ध गराउँदै आएका छन् । कृषिमा निर्भर रहेको देश भनिएपनि तीन तहकै सरकारले किसानका लागि समयमा मल र बित्र उपलब्ध गराउन नसकदा किसानहरू सधै मल अभावको मल उपलब्ध गराउँदै आएका छन् । आप्ति सोनारी-७ का किसान अमर घर्तिमगले कृषिका लागि तीन तहकै सरकारले योजना बनाए पनि किसानले चाहेको समयमा खेतीका लागि रासायनिक मल कहिलै नपाए गुनासो गरे । आवश्यक परेको मल किसानले विगतदेखि नै चाहे अनुसार पाउन सकेका छैन । यस वर्ष पनि त्यो दोहोरिए निश्चित जस्तै भएको मगरको भनाई थियो । सरकारले अनुदानको ७० प्रतिशत रासायनिक मलको बिक्रीको शाखा प्रबन्धक श्रेष्ठले आउने कुनै निश्चित छैन । कृषि सामग्री कम्पनी लिमिटेड नेपालगञ्जमा डिएपी मलको स्टक २३४.०५ मेट्रिक टन रहेकोमा कृषकको माग बढेकाले स्थानीय तह अन्तर्गत दामासाही वितरण गरिरहेको शाखा प्रबन्धक पुष्पराज श्रेष्ठले बताएका छन् । उनले भने, ‘पछि आउने कोटामा कट्टा हुने गरी मौजदात मल बिक्री गरेका छौं’, भने, ‘अहिले डिएपीको माग अत्यधिक छ, तर माग अनुसार आपूर्ति गर्न सकेका छैनै ।’ शाखा प्रबन्धक श्रेष्ठले बाँकी ३ पेजमा...

जिम्मा कृषि सामग्री कम्पनी लिमिटेड र ३० प्रतिशत अनुदानको मल बिक्रीको जिम्मा साल्ट ट्रेडिङलाई दिएको छ । साल्ट ट्रेडिङमा रासायनिक मलको स्टक शुन्य छ । त्यस्तै कृषि सामग्री कम्पनी लिमिटेड नेपालगञ्जमा डिएपी मलको स्टक २३४.०५ मेट्रिक टन रहेकोमा कृषकको माग बढेकाले स्थानीय तह अन्तर्गत दामासाही वितरण गरिरहेको शाखा प्रबन्धक श्रेष्ठले बताएका छन् । चालु आर्थिक वर्षका लागि कृषि सामग्री कम्पनी लिमिटेड नेपालगञ्जले युरिया ६ हजार मेट्रिक टन, डिएपी २ हजार ५ सय मेट्रिक टन र पोटास ३ सय मेट्रिक टन बिक्रीको लक्ष्य राखेको छ । बाँकी ३ पेजमा...

नमस्ते कर्णाली विज्ञापन एजेन्सी

नमस्ते कर्णाली मल्टिमीडिया प्रा.लि. द्वारा संचालित नमस्ते कर्णाली राष्ट्रिय

दैनिक, नमस्ते कर्णाली राष्ट्रिय साप्ताहिक, namastekarnali.com मा विज्ञापन,

सुचना, बोलपत्र आवहान सम्बन्धी सुचना, कर्मचारी भर्ना सम्बन्धी सुचना,

जनहितमा जारी सुचना आदी प्रकाशन गर्नु परेमा हामीलाई

सम्झनुहोला।

नमस्ते कर्णाली राष्ट्रिय दैनिक

नमस्ते कर्णाली राष्ट्रिय साप्ताहिक

नमस्ते कर्णाली डिक्टम

नमस्ते कर्णाली मल्टिमीडिया प्रा.लि.

सम्पर्क : कोहलपुर-११, बाँके

व्यारो कार्यालय : सुखेत शासा कार्यालय हुला, मुगु बाजुरा, कालिकोट, जुला, सल्यान, जाजरकोट

फोन : ९८४२४६४६०३० हुला : ९८५६३४६३३३२ मुगु : ९८५३३०००

सत्यवाणी :

भौतिक तथा व्यवसायीक सुरक्षाका लागि पत्रकार एकता नयाँ संविधानमा पर्णा प्रेस स्वतन्त्रता । - नेपाल पत्रकार महासंघ

- नेपाल पत्रकार महासंघ

सम्पादकीय

बाँकेवासी हाँ भन्ने भावना जगाउ

यतिबेला नेपालगञ्जमा रहेको यातायात व्यवस्था कार्यालयको विषयलाई लिएर कोहलपुर र नेपालगञ्जवासीहरूले विभाजित मानसिकता बनाउनु र सामाजि संजालहरूमा जथाभावी भावना पोख्न आवश्यक छैन । कोहलपुर र नेपालगञ्ज दुई पालिका भए पनि एउटै जिल्ला हो र भविश्यमा यी दुई पालिका गम्भिर महानगर बन्ने संभावना पनि हो भन्ने कुराको हेक्का सबैले राख्न आवश्यक छ । वर्षो देखि कोहलपुरमा यातायात कार्यालयको आफ्नै जग्गामा ट्रायलसेन्टर सञ्चालनमा छ । बाँकेमा अन्य कुनै ठाउँमा पनि यातायात व्यवस्था कार्यालय आफ्नो नाममा जग्गा पनि छैन । यातायात कार्यालय स्वयमका लागि ट्रायलसेन्टर कोहलपुरमा भएकाले कार्यालय पनि कोहलपुर मै हुनु स्वभाविक, पायक र सहज हुने कुरामा दुई मत छैन । तर नेपालगञ्जको मानसिकताले त्यो कार्यालय नेपालगञ्ज मै 'बिरालोले छाउरा सारे जस्तो' कहिले कता कहिले कता सारिरहेको अवस्था घाम जत्तिकै छर्लड्ग छ । तर पनि कोहलपुरवासीले नेपालगञ्जमा कार्यालय रहेको कुरालाई लिएर कहिलै विरोध गरेको पाइदैन । धेरै वर्ष अघि देखि नै कोहलपुरमा इलाका प्रशासन कार्यालय रहेको छ । यसबाट कोहलपुर, बैजनाथ र राप्तीसोनारीका केही वडाहरूले सेवा लिइरहेका छन् । यसै आव देखि नापी र मालपोत कार्यालयहरूबाट पनि तीनै पालिकाका नागरिकहरूले सेवा लिइरहेका छन् । यो सेवा प्रवाह यस भेगका नागरिकहरका लागि सहज पनि भइरहेको छ । त्यसैगरी यातायात व्यवस्था कार्यालयको सेवालाई पनि सहज बनाउने गरी कोहलपुरमा हाललाई सेवा कार्यालय सञ्चालनमा ल्याउने गरी प्रदेशमा सहमति भएको छ । त्यही अनुसार कोहलपुर, बैजनाथ र राप्तीसोनारीका सेवाग्राही नागरिकहरूको सहजताका लागि नै यातायात व्यवस्था कार्यालयको सेवा कार्यालय(युनिट) कोहलपुरमा स्थापना गर्न लागेको विषयलाई लिएर नेपालगञ्जवासीहरू कोहलपुरले आफ्नो भाग नै खोसेर खाइदिएको जस्तो गरी ज्ञापन पत्र बुझाउने र विज्ञप्ति निकाल्नु नै साँघुरो सोचले काम गरेको जस्तो देखिन्छ । यातायातको कार्यालय कोहलपुर स्थानान्तरण हुन लागेकै होइन । कुरा नबुझे रै नेपालगञ्ज र कोहलपुरवासी विच तित्तता ल्याउने काम गर्नु हुदैन ।

जनहितमा जारी सन्देश

- आपनो घर आगन सफग राखौं ।
  - विकास निर्माणको काममा जन सहभागीता जुटाओ ।
  - बालबालिकालाई विद्यालय पठाउ काममा नलगाओ ।
  - हावाहुरी चल्ने ठाउँमा आगो जथाभाती आगो नबालौ । बाल्नु परे पनि काम सकिना साथ तरुन्त निभाउने गरौ ।
  - छाडा चौपायाहरुलाई नियन्त्रण गरौ ।
  - जन्मदर्ता, विवाहदर्ता, मृत्युदर्ता, बसाईसराई, व्यक्तिगत घटनाहरु समयमै नै दर्ता गरौ ।
  - आपनो तिर्नु पर्ने कर समयमै तिरी जरीवाना बाट बचौ ।
  - सम्य समाजको निर्माणमा सहयोग पुऱ्याओ ।
  - दुर्व्यसनबाट बचौ र बचाओ, घरेलू हिंसा विरुद्ध डटेर लागौ ।
  - सार्वजनिक सम्पत्तिको संरक्षण गरौ । हरेक विकास निर्माणका कार्यहरुमा काँधमा काँध मिलाएर अघि बढौ ।
  - पालिकाको हरेक विकास निर्माणका कार्यहरुमा सबै पालिकातासीले सहयोग गरौ ।

खाँचो सरक्त नागरिक समाजको

 सञ्जीव कार्की

नागरिक समाज स्थायी प्रतिपक्षी र जनताको बलियो सारथि भयो भने राजनीतिक दलहरू बरालिने सम्भावना कम हुन्छ भन्ने आम मान्यता र राजनीतिशास्त्रको बुझाइ छ । समाजको प्रबुद्ध वर्गले जहिल्यै नीति र नैतिकताको पृष्ठपोषण गरेर आफ्नो बौद्धिक र विवेकको परिचय दिन्छ भन्ने अपेक्षा गरिन्छ । राजनीतिशास्त्र भन्छ 'सत्ता र प्रतिपक्षले मात्र राज्य अपुरो र अधुरो हुन्छ । लोकतन्त्र विधि, पद्धति, मानवाधिकार, स्वतन्त्रता, मर्यादा र समताको लागि आवाज उठाउने सचेत पंक्ति, आलोचनात्मक चेत भएको बौद्धिक र प्राज्ञिक समूह पञ्चिलक इन्टेलेक्चुअल हुन् । पञ्चिलक इन्टेलेक्च्युल को हुन् को होइन् यसको परिभाषामा संसारभर विरोधाभाष छ । एकरूपता छैन । बहस जारी छ । भारतीय समाजशास्त्री प्रो. आन्द्रे बेतेका अनुसार, 'बौद्धिक ती हुन् जसले विद्यमान ज्ञानको आलोचना गर्नेन् र नयाँ ज्ञान निर्मितिको लागि सक्रिय बन्छन्' । तर पनि मूलभूत मान्यताको रूपमा समाजको बृहतर हित प्रवर्द्धन गर्न तथ्य, तर्क, विवेक र साहस प्रदर्शन गरेर प्रतिकूल परिस्थितिमा पनि आफ्नो धारणा निर्धक्क राख्नेहरू पञ्चिलक इन्टेलेक्च्युल हुन् । हरेक बौद्धिकहरूको समाजमा दबाव समूह हुनुपर्छ । जसले राज्यको अभिन्न अंगका रूपमा संस्थापनको खबरदारी गर्छ र जनपक्षीय निर्णय गर्न बाध्य बनाउँछ । सत्तापक्ष र प्रतिपक्षले मात्र देशको न्याय प्रणाली चल्दैन । सत्ता र प्रतिपक्षले कहिलेकाहीं आफ्नो स्वार्थ अनुकूल बन्दा राष्ट्रघात हुने र नीतिगत भ्रष्टाचार गर्ने गलत काम, खराब नजिर बसाउन सक्छन् । दलहरूले आफ्ना हर्कतलाई वैधानिकताको खोल ओढाएर पुष्टि गर्ने जमको गर्ने । त्यस्तो बेला प्रतिपक्षको रूपमा नागरिक समाज र नागरिक आवाज जस्री हुन्छ । जस्तो कि नेपालमा महाकाली सन्धि प्रमुख प्रतिपक्ष र सत्तापक्षको एकै नाभी जोडिएको एक

नागरिक समाजको परिचय बनेको हुन्छ । जसको बोलीमा दम हुन्छ । राष्ट्रलाई नै गाड गर्न सक्ने बौद्धिक र नैतिक ल्याकत हुन्छ । यिनीहरूले बोलपछि राज्यमा त्यसको अर्थ र महत्व भल्कन्छ । कुनै पनि विषय उठान सबैठानमा बौद्धिको मनशाय र विचारलाई प्राथमिकता दिइन्छ । जनस्तरमा उनीहरूप्रति दूलो श्रद्धा विश्वास र भरोसा जीवित रहेको हुन्छ । सत्तालाई संप्रतिपक्षलाई ठीक बाटो देखाउने उज्यालो मार्गको रूपमा नागरिक समाजलाई लिने गरिन्छ । देशहित नै जीवनको मूल मन्त्र र अभीष्ट राख्ने नागरिक समाज कुनै पनि राजनीतिक दलको वाद सिद्धान्तले प्रभावित बन्दैन भन्ने आम धारणा विद्यमान छ । दलीय दाम्लो र अनुशासनको परिधि बाहिर रहने केवल देशको माया गर्ने र देशलाई उपयुक्त बौद्धिक ऊर्जा र तगत दिने व्यक्तिहरूको समूह नै नागरिक समाजको नामले पुकारिन्छ । देशलाई परेको बेला आफ्नो ज्ञान, सीप र क्षमताले सिजिचत गर्ने बौद्धिक सल्लाह र मार्गनिर्देशन गर्ने सामर्थ्य नागरिक समाजको पहिचान हो । तटस्थता र निर्भीकतापूर्वक देशका खातिर, नागरिकको पक्षमा अनियन्त्रित जनताको पीरमर्का र अप्द्यारोमा बोल्ने ले रुने खबरदारी गर्ने जमात हो नागरिक समाज । विषयविज्ञ र अनेकनाली सल्लाहकार समूह भनेर वेतनधारीलाई राज्यले नियुक्त गरेको हुन्छ । तर यस्ता समूह र वेतनधारीहरू फगत आफ्नो मालिकको भक्त र आफ्नो तलबका ताबेदार मात्र रहन्छन, निर्भीक र तटस्थ बनेर राज्यलाई सल्लाह र आफ्नो विज्ञतामा दिँदैनन् या दिन चाहैदैनन् आफ्नो पदलाई जोखिममा राख्ने आफूलाई नियुक्त दिनेको विपक्षमा मत अभिव्यक्त गर्ने सक्षम छैनन् यो आजको तीतो वास्तविकता हो । यदि कोही वेतनधारीलाई इमान्दार छन् भने पनि अत्यन्त नगन्य मान्छेहरू मात्रै छन् तसर्थ नागरिक समाजको भूमिका र महत्व बढी हुन्छ । समाजको फरकफरक क्षेत्रमा विशिष्टता हासिल गर्ने समूहको सज्जाल नागरिक समाज भएकोले उसको क्षमता, इमान र विज्ञता राज्यको सम्पत्ति हो । राजनीति गर्ने दल तिनका नेता कार्यकर्ताहरूको दलीय स्वार्थ हुन्छ । उनीहरू देशको प्रतिकूल भए पनि पार्टी र नेताको प्रतीकूल निर्णय गर्न चाहैदैनन् । दलीय अनुशासन पञ्चत र प्रक्रियाको साझेलोले उनीहरू बन्धनमा हुन्छन् । दलीय अनुशासन र अडानको नाममा विवेक पनि बन्धक राख्ने परिपाटी बसेको हाम्रो

जस्तो मुलुकमा नागरिक समाज र यसको भूमिका र महत्व धेरै छ । तथापि नागरिक समाजको सुस्ताता, दलीय आबद्धता र खण्डीकृत शक्तिको कारण यसले आफ्नो प्रारूपअनुसार हालका दिनहरूमा काम गर्न सकिरहेको छैन । २०४६ सालको परिवर्तन त्यसको संस्थागत विकास अनि २०६२/०६३ को परिवर्तनमा जुन अहम् भूमिका र शक्ति नागरिक समाजमा थियो त्यो आज क्षय भएको छ । सत्तापक्ष एकदमै बलियो, प्रतिपक्ष निरिह भएको बेला नागरिक समाज दलभन्दा माथि उठेर अगाडि आउनु पर्छ । प्रभुत्वशाली नागरिक समाज आज छिन्नभिन्न छ । लाखापाखा छ । केही आवाजहरू नागरिक समाजको नाममा उठेका छन् तर तिनीहरू पनि बायस्ट बनेको र पक्षधरता उन्मुख भनेर आलोचित बनेको पाइन्छ । ठूलो तप्का हस्तक्षेपकारी आग्रह बोकेर निस्केको छैन जति निस्कनु पर्यो । एमसीसी विवादजस्ता विषयमा नागरिक समाजको एक मुख र आवाज गुज्जन भएन । निश्चित उद्देश्य प्राप्तिका लागि नागरिकहरू मिलेर बनेको संगठन जसलाई समाज रूपान्तरणको आधार निर्माणको रूपमा व्याख्या विश्लेषण र परिभाषित गरेको देखिन्छ । नागरिक समाजले सरकार, प्रतिपक्ष र अन्य दलहरूको मात्रै खबरदारी गर्दैन, यसले त नागरिक हक र दायित्व र प्रत्येक नागरिकको कर्तव्य र समाजमा निर्वाह गर्नुपर्ने भूमिकाको पनि खबरदारी र मार्गीनिरेश गर्दछ । अधिकारको मात्रै कुरा गर्ने र कर्तव्य चाहिँ रैं बराबर पनि निर्वाह गर्न नचाहने प्रवृत्तिको विरुद्ध नागरिक समाजको औंला समाजमा तेरिस्नु पर्छ । भ्रष्टाचार निवारण र सु-शासनका विषयदेखि सीमा विवाद जस्ता कुरामा कूटनीतिक भूमिका पनि नागरिक समाजको तर्फबाट खेलिनु उपयुक्त हुन्छ । दिगो शान्ति, अमनचयन र सामाजिक सुरक्षा प्रबन्धजस्ता करामा सरकारलाई सहयोग गर्दै प्रेरित गर्दै खबरदारी गर्दै अधि बद्धनु नागरिक समाजको दायित्वभित्र राख्न सकिन्छ । समाजमा व्याप्त अन्धविश्वास जातीय विभेद, लैंगिक विभेद र कुर्ती र कुसंस्कृतिलाई उखेल्न समाजलाई नयाँ मनोविज्ञान सिर्जना गर्न प्रगतिशील समाज निर्माण गर्न नागरिक समाजका हरेक सदस्य उल्लेखनीय र उदाहरण योग्य बन्नु जस्ती छ । नागरिक समाज सिंगो समाजको सबल र खंडिलो आवाज हो जसले हर नागरिकको प्रतिनिधि आवाज बोकेको हुन्छ । जनताका जल्दाबल्दा समस्यालाई प्रतिनिधित्व गर्दै समाजका विकृति र विसंगतिलाई उँधो मुन्दो लगाएर पछान जनता जागृत गर्ने अभिभारा पनि स्वतन्त्र नागरिक समाजका सदस्यहरूको हो भने कुरामा दुविधा छैन । प्रत्यक्ष रूपमा शासन सत्तामा सहभागी नभएर पनि शासन सत्ता चलाउन सिकाउने सभ्य जमात भनेर नागरिक समाजको परिचय बनेको हुन्छ । समाजप्रति समर्पित प्रजातन्त्रप्रति प्रतिबद्ध, मानवाधिकार र स्वतन्त्रताका हिमायती, प्रत्यक्ष दलीय राजनीतिमा असंलग्न, अग्रगामी सुधार र परिवर्तनको पक्षपाती निष्ठावान् नागरिक समूह नै समाजका अग्रज र भरोषायोग्य व्यक्तित्व हुन् । नागरिक समाजका आफै छुट्टै विशिष्ट विशेषता र गुणहरू हुन्छन् । नागरिक समाज गैरनाफामूलक व्यक्ति या समूह हो । नागरिक समाज आफैमा सचेत सबल र स्वतन्त्र अस्तित्व भएका व्यक्तिहरूको समूह भएकोले यिनीहरू कसैको दबाव र प्रभावमा हुँदैन् । आत्म अनुशासनमा बस्ने र राष्ट्रलाई सकारात्मक बाटोमा हिँडाउन दबाबमूलक बन्न सक्छन् । सरकारी नियम कानुनको कार्यान्वयन र नियमन, अनुगमन र कानुनको परिपुरक कानुनको माग गरेर नागरिकका माग र समस्या समाधानमा h81bGd-अन्यपर्य

बैदेशिक रोजगारमा जाँदा ध्यान दिनुपर्ने कराहस्त

- जान चाहेको देशको भाषा, कानून र त्यहाँको संस्कृतिको आधारभूत जानकारी राखौं।
  - बैदेशिक रोजगारमा जाँदा प्रचलित कानूनबमोजिम श्रम स्वीकृति लिएर मात्र जाओं।
  - नेपालको बैदेशिक रोजगारसम्बन्धी कानूनहरूको आधारभूत जानकारी राखौं।
  - सीप सिकेर मात्रै बैदेशिक रोजगारीमा जाओं।
  - बैदेशिक रोजगारमा जानुअघि रोजगारदाता कम्पनिले दिने सेवा, सुविधा र लाग्ने खर्च यकिन गरेर मात्रै जाओं।
  - बैदेशिक रोजगारमा जाँदा भिजिट भिषामा नभई रोजगार भिषामा जाओं।
  - बैदेशिक रोजगारमा हने ठगीबाट बच्न बिचौलियाबाट सुजग रहौं।

निःशुल्क कानुनी परामर्श सेवा प्रदान गरिने

■ नमस्ते समचारदाता

बाँके, कार्तिक/२८

मुशासन र कानुनको क्षेत्रमा क्रियाशील संस्था सूचना र मानव अधिकार अनुसन्धान केन्द्र नेपालगञ्जले निःशुल्क कानुनी परामर्श सेवा दिने भएको छ। महिला हिंसा विरुद्धको १६ दिने अभियान अन्तर्गत यस वर्ष पनि संस्थाले निःशुल्क कानुनी परामर्श सेवा प्रदान गर्न लागेको हो। समुदायमा रहेका महिला, गरिब, विपन्न, असहाय, मुस्लिम महिलाहरूलाई कानुनसँग सम्बन्धित विभिन्न सेवाहरू प्रदान गर्ने सूचना र मानव अधिकार अनुसन्धान केन्द्र (आइएचआरसी) का अध्यक्ष अधिवक्ता विश्वजित तिवारीले जानकारी दिनुभयो। उहाँका अनुसार १६ दिने अभियानमा विशेष गरी महिलाको कानुनी अधिकारसँग जोडिएकाले उनीहरूको सवालमा पैरवी र सामाजिक सेवाको भावनाले

उक्त सेवा प्रदान गरिने छ। संस्थाले वित्त लामो समयदेखि समुदायका गरिब विपन्न, तथा अल्पसंयक समुदायका नागरिकहरूको कानुनी प्रक्रिया अन्तर्गत, निवेदन, जाहेरी, प्रतिउत्तर मुद्दालगायतको सेवा प्रदान गर्दै आएको कार्यकारी निर्देशक राकेशकुमार पिश्चले बताउनुभयो। यस वर्ष महिला हिंसा विरुद्धको १६ दिने अभियानमा राष्ट्रिय नारा 'हाम्रो हक, हाम्रो अधिकार, हिंसा

विरुद्धको सङ्घर्ष!' तय गरिएको छ। संस्थाले समुदायस्तरमा पारिलगलमार्फत कानुनी सचेतना अभियान पनि सञ्चालन गरिरहेको छ। स्थानीयलाई कानुनको बारेमा सचेतना, उनीहरूको स्थानीय सरकारमा पहुँच, सरकारवाला निकायसँगको समन्वयमा सचेतनामूलक अभियान पनि सञ्चालन गर्ने सचिव मिश्रले बताउनुभयो। यस वर्ष महिला हिंसा विरुद्धको १६ दिने अभियानमा राष्ट्रिय नारा 'हाम्रो

हक, हाम्रो अधिकार, हिंसा

मुक्त भएको सोहू वर्ष सम्म पनि समस्या ज्युँका त्युँ

■ नमस्ते समचारदाता

सुर्खेत, कार्तिक/२८

हलिया मुक्ति घोषणा भएको १६ वर्ष पूरा भएको छ। नेपाल सरकारले विसं २०६५ भद्रौ २१ गते हलिया मुक्तिको घोषणा गरेको हो। बाँधुवा मजदुरबाट मुक्ति पाउँदा हलियाहरू खुसी हुनुपर्ने हो तर मुक्त घोषणा भएको १६ वर्ष भइसक्दा पनि उचित पुनर्स्थापना नहुँदा कष्टकर जीवन जिउन बाध्य हुनु परेको मुक्त हलियाहरूको गुनासो छ। हलियाका विषयमा एकमत छैन। यसअधिका सामाजिक विकासमन्त्रीले त सार्वजनिक कार्यक्रममै भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालयको जिम्मेवारी हुने बताउनुभएको थियो। हलियाका समस्या समाधान तर्फ तीन तहका सरकार लागेका छैनन्। यसले गर्दा मुक्त हलियाका समस्या ज्युँका त्युँ छन्।

छूटै नीति बनाउनुपर्ने माग राष्ट्रिय मुक्त हलिया समाज महासङ्ग नेपाल र जिल्ला हलिया मुक्तिको समाज सुर्खेतले छूटै मुक्त हलियाको तथ्याङ्क सङ्कलन नै भएको छैन। तीन जिल्लामा मात्र उनीहरूको तथ्याङ्क सङ्कलन गरिएको छ। कर्णाली प्रदेश सरकारका निवर्तमान सामाजिक विकासमन्त्री वीरबहादुर शाहीले चालु वर्षको नीति, कार्यक्रम तथा बजेटमा मुक्त हलियालाई पहिलो प्राथमिकता दिने वाचा गर्नुभएको थियो तर उक्त कुरा कार्यान्वयनमा आएन। मन्त्रालयले सीमान्तकृत समुदायका लागि जीविकोपर्जन र आयआर्जन कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि-२०८० जारी गरेको छ। त्यसबाटेक कुनै पनि कार्यक्रम र बजेटमा मुक्त हलिया शब्द समावेश गरिएको छैन। विभिन्न सीपमूलक कार्यक्रममा जोडेर मुक्त हलियाका समस्या समाधान गरिने सामाजिक विकास मन्त्रालयले जनाएको छ तर स्पष्ट रूपमा हलियाका बारेमा कार्यक्रम निर्माण गरिएको छैन। विभिन्न कार्यक्रमसँग जोडेर हलियाका समस्या समाधान गरिने सामाजिक विकासमन्त्री धनश्याम भण्डारीले बताउनुभयो। प्रदेशको भूमि व्यवस्था, कृषि तथा सहकारी मन्त्रालयले समेत मुक्त हलियाका समस्या समाधानका लागि कुनै कार्यक्रम राखेको छैन तर मुक्त हलियाका समस्या सम्बोधनका लागि नयाँ मानिस प्रवेश

मलको...

तर, अधिल्लो आर्थिक वर्षमा पनि सोही हाराहारीमा लक्ष्य निर्धारण भएपनि माग अनुसार मल आएको र बिक्री नभएको तथ्याङ्कमा उल्लेख छ। त्यसै सालट ट्रेडिङ कपरेशन नेपालगञ्जका लेखा अधिकृत ब्रूमान श्रेष्ठले 'मल हामी कहाँ आउने बित्तिकै हामीले सम्बन्धित स्थानीय तहमा जानकारी दिन्छौं, सहकारी लिएर जान्छन', उनले भने, बाँके र बर्दियामा रासायनिक मल वितरण गर्दै आएको सालट

ट्रेडिङले चालु आवामा बाँकेमा मात्रै ५० केजीको १० हजार ९ सय ६८ बोरा युरिया, ३ हजार २ सय ८१ बोरा डिएपी बिक्री गरेको छ। अधिल्लो आ.व.मा सालट ट्रेडिङले २ हजार ५ सय ७९ मे. टन युरिया, १ हजार ९ सय ५२.९० मे. टन डिएपी र १ सय ५५.३५ पोटास बिक्री गरेको थियो। कृषि सामग्री कम्पनीमा बाँकेका आठ स्थानीय तहका १ सय २५ सहकारी चालु आ.व.का लागि नवीकरण भएका छन् भने सालट ट्रेडिङ कम्पनीमा

जन्म, मृत्यु, विवाह, बसाई र सम्बन्ध बिच्छेदलगायतका व्यक्तिगत घटनाहरू भएको ३५ दिनभित्र गाउँपालिकाको सम्बन्धित वडा कार्यालयमा गई दर्ता गराउँ।

अदानवुली गाउँपालिका
श्रीनगर, हुरला

भूकम्प प्रभावितलाई पालिकाको चालिस दिने रोजगारी

■ नमस्ते समचारदाता
रुकुमपश्चिम, कार्तिक/२८

रुकुमपश्चिमको चौरजहारी नगरपालिका र सानीभेरी गाउँपालिकाका एक हजार ६ सय ४३ जना भूकम्प प्रभावितलाई ४० दिनको रोजगारी दिइएको छ। चौरजहारी नगरपालिकाले आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को पहिलो त्रैमासिकमा नगरपालिका क्षेत्रभित्रका ९ सय १३ जना र सानीभेरी गाउँपालिकाले ७ सय ३० जनालाई रोजगारी प्रदान गरेको जनाइएको छ। भूकम्प प्रभावित परिवारलाई आयआर्जनका लागि सहयोग पुऱ्याउन कामका लागि नगद कार्यक्रम अन्तर्गत रोजगारी प्रदान गरिएको हो। विश्व खाद्य कार्यक्रम र सप्रोक्स नेपालसँगको सहकार्यमा उक्त कार्यक्रम भइरहेको चौरजहारी नगरपालिकाका निर्मित प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत शेरप्रसाद ढकालले जानकारी दिए। उनका अनुसार चौरजहारीमा सञ्चालित कामका लागि नगद कार्यक्रमबाट १०.६ किलोमिटर सडक स्तरोन्नति गरिएको छ। सडकको

स्तरोन्नतिसँगै ९ सय १३ जना कामदारले ३६ हजारका दरले तीन करोड २८ लाख ६८ हजार रकम पाउने भएका छन्। यसबाट वडा नम्बर ४ को अमलाटाकुरा हुँदै बस्नेतज्ज्युला जाने सडक, वडा नम्बर ८ को बढाखोलादेखि स्वास्थ्य चौकीसम्मको सडक र वडा नम्बर १४ को तिमिले हुँदै लामाडाँडा साक्चा जाने सडक स्तरोन्नति गरिएको छ। त्यसै गरी सानीभेरी गाउँपालिकाका तीन कृषि सडकमा स्तरोन्नतिको काम भइरहेको छ। गाउँपालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत दीपक बुढाथोकीका अनुसार वडा नम्बर १, २ र ४ मा छ

किलोमिटर सडक स्तरोन्नतिको काम भइरहेको छ। यस कार्यका लागि ३ करोड ३१ लाख १२ हजार ३७ रुपियाँ बजेट व्यवस्थापन गरिएको छ। तीन वटा वडामा तीन सडक स्तरोन्नति कार्यमा ७ सय ३० जना भूकम्प प्रभावित परिचालन भएका छन्। उनीहरूले ४० दिन बराबरको रोजगारी पाउने छन्। उनीहरूलाई ३६ हजारको दरले ज्याला उपलब्ध गराइने बताइएको छ। वडा नम्बर १ का २ सय ४९ जना, वडा नम्बर २ का २ सय २६ जना र वडा नम्बर ४ का २ सय ५५ जना लाभग्राहीहरूले

कामका आधारमा पारिश्रमिक पाउने बुढाथोकीले बताए। उनका अनुसार वडा नम्बर १ को चाइनाबगरदेखि पक्रैया हुँदै बुकिचौरसम्मको कृषि सडक स्तरोन्नतिका लागि १ करोड १३ लाख ९ हजार ८ सय ८६ रुपैयाँ, वडा नम्बर २ को गिठाकोटदेखि वसन्तडाँडा हुँदै पुरिमाङ्डासम्मको कृषि सडकमा १ करोड ६ लाख १० हजार ४ सय ३४ रुपैयाँ र वडा नम्बर ४ को नायखोलादेखि खालचौर हुँदै गाउँबारी दुरा कृषि सडक स्तरोन्नतिका लागि १ करोड ११ लाख ९१ हजार ७ सय १६ रुपैयाँ बजेट व्यवस्था गरिएको छ।

उपनिवाचन : कर्णालीमा ४२ हजार भन्दा बढी मतदाता सहभागी हुँदै

■ नमस्ते समचारदाता
कर्णाली, कार्तिक/२८

आगामी मार्चिस १६ गते हुने उपनिवाचनमा कर्णालीका आठ पालिकामा ४२ हजार बढी मतदाताले भाग लिँदैछन्। निर्वाचन आयोगले गरेको मतदाता अध्यावधिक विवरण अनुसार उपनिवाचन हुन लागेका कर्णालीका छ जिल्लाका आठ पदमा हुने निर्वाचनमा ४२ हजार दुई सय ७७ मतदाताले मतदान गर्ने छन्। कर्णालीमा एक गाउँपालिका र नगरपालिकामा एक/एक अध्यक्ष, एक नगरपालिका र गाउँपालिकामा एक/एक अप्रमुख र उपाध्यक्ष र पाँच वडाध्यक्ष गरी आठ पदका लागि उपनिवाचनमा हुँदैछ। अध्यावधिक विवरण अनुसार अध्यक्ष पदका लागि उपनिवाचन हुन लागेको दैलेखको महाबुगाउँपालिकामा १२ हजार ४ सय १४ जनाले निर्वाचनमा भाग लिँदैछन्। यसपालिकामा नौवटा निर्वाचन केन्द्र छन्। यस्तै, दैलेखको दुल्लु नगरपालिका-१३ को वडाध्यक्ष पदका लागि निर्वाचन हुँदैछ। त्यहाँ दुई हजार सात सय ४ मतदाता रहेका निर्वाचन कार्यालय दैलेखका सूचना अधिकारी मनोज थापाले

जानकारी दिनुभयो। यस्तै, जिल्ला निर्वाचन कार्यालय जाजरकोटका निर्वाचन अधिकारी रामलाल प्याकुरेलका अनुसार नलगाड नगरपालिका उपप्रमुख पदका लागि हुने उपनिवाचनमा १६ हजार चार सय ४९ जनाले मतदानमा भाग लिनेछन्। जाजरकोटकै कुशे गाउँपालिका-७ को वडाध्यक्ष पदको उपनिवाचनमा एक हजार तीन सय दुई जनाले मतदाताले भाग लिनेछन्। हुम्लाको सर्केगाड गाउँपालिका उपाध्यक्ष पदका

लागि पनि निर्वाचन हुन लागेको छ। त्यहाँ छ हजार आठ सय १० मतदाता छन् भने रुकुमपश्चिमको सानीभेरी गाउँपालिका-५ को अध्यक्ष पदका लागि हुने उपनिवाचनमा एक हजार चार सय ३४ जनाले भाग लिने मतदाता अध्यावधिक विवरणमा जनाइएको छ। यस्तै कालीकोटको तिलागुफा नगरपालिका-४ को वडाध्यक्ष पदको लागिसमेत निर्वाचन हुँदैछ। त्यहाँ छ सय नौ

मतदाता रहेको कालीकोट जिल्ला निर्वाचन अधिकारी धनबहादुर मल्लले जानकारी दिनुभयो। डोल्पाको त्रिपुरासुन्दरी नगरपालिका-५ को अध्यक्षको निर्वाचनमा तीन सय ५३ जना मतदाताले मतदानमा भाग लिनेछन्। विसं २०७९ वैशाख ३० को स्थानीय तह निर्वाचनबाट निर्वाचित जनप्रतिनिधिको निधन भएपछि रिक्त पदमा उपनिवाचन हुन लागेको हो।

धनगढीमा हरेक शनिबार महिला स्वरोजगार मेला

■ नमस्ते समचारदाता
धनगढी, कार्तिक/२८

आउँदो शनिबारदेखि धनगढीमा महिला स्वरोजगार मेला लाग्ने भएको छ। धनगढी उपमहानगर पालिकाको व्यवस्थापनमा स्वरोजगार मेला लाग्ने भएको हो। महिलालाई उद्यमतिर अग्रसर गराउने उद्देश्यका साथ हरेक शनिबार महिला स्वरोजगार मेला लाग्ने धनगढी उपमहानगर पालिकाका प्रमुख गोपाल हमालले बताउनुभयो। उहाँले विभिन्न सिप सिकेर सदुपयोग गर्न नसकेका महिलालाई मेलामा अवसर दिइने बताउनुभयो। “यो मेलामा महिलाले आफूले पकाउन जानेका परिकार पकाएर बिक्री गर्न सक्नेछन्”, नगर प्रमुख हमालले भन्नुभयो, “यसै गरी, ढाकिया व्यवस्थापनमा धनगढी उपमहानगरपालिका-१ स्थित पार्क मोड अगाडि मेला लाग्ने जनाइएको छ। मेलाका लागि स्टल, टेन्ट, टेबुल, मोबाइल शौचालय लगायतको व्यवस्थापन धनगढी उपमहानगर पालिकाको कार्यालयले गर्ने मेला हरेक शनिबार लाग्ने छ।”

सीप सिकेर व्यावसायिक बन्न नसकेका महिलालाई मात्रै मेलामा सहभागी गराउने उहाँको भनाइ थियो। धनगढी उपमहानगर पालिकाको व्यवस्थापनमा धनगढी उपमहानगरपालिका-१ स्थित पार्क भित्र अगाडि भनाइ पनि समेट्ने उहाँको भनाइ छ। धनगढी उपमहानगर पालिकाले युवा लक्षित रात्रिकालीन मेला पनि धनगढीमा सञ्चालन गर्ने जनाइएको छ। स्टल

भन्सार छल्न ६५ किमी टाढाको नाका प्रयोग

■ नमस्ते समचारदाता
कञ्चनपुर, कार्तिक/२८

महाकाली भन्सार कार्यालय भुलाघाटबाट ६५ किलोमिटर टाढाको महाकाली नदी किनारको नागार्जुनस्थित खाणघाटबाट प्रहरीले एक लाख १० हजार ४४ रुपैयाँ भद्रा बढीको भन्सार छल्ली गरेर ल्याइएको अवैध सामान बराबरको सामान बरामद गरिएको जिल्ला प्रहरी कार्यालय बैतडीको सूचना अधिकारी प्रहरी निरीक्षक बलराम पाण्डेयले बताउनुभयो। उहाँले, केही दिनअघि तल्लोस्वराड क्षेत्रको शिवनाथ गाउँपालिका-१, महाकाली नदी किनारको नागार्जुनस्थित खाणघाटबाट चिनी बोकेको ट्रक नियन्त्रणमा लिएर आवश्यक कारबाहीका लागि भन्सार बुझाएको बताउनुभयो। पछिल्लो समय तल्लोस्वराड क्षेत्रका शिवनाथ गाउँपालिका र पञ्चेश्वर गाउँपालिकालाई जोडीने भारतसँग सीमा जोडीका दुङ्गा चल्ने नाकाबाट भन्सार छल्लेर अवैध सामान भित्रिन थालेको सूचनापछि प्रहरीले ती स्थानमा गस्तीटोली बढाएको छ। शिवनाथ र पञ्चेश्वर नाकामा सशस्त्र प्रहरी बल नेपालको सीमा जोडीको अवैध नाका प्रयोग गरी ल्याइएको १६ किवन्टल

चिनी बोकेको ट्रक नियन्त्रणमा लिएर आवश्यक कारबाहीका लागि भन्सार बुझाएको बताउनुभयो। पछिल्लो समय तल्लोस्वराड क्षेत्रका शिवनाथ गाउँपालिका र पञ्चेश्वर गाउँपालिकालाई जोडीने भारतसँग सीमा जोडीका दुङ्गा चल्ने नाकाबाट भन्सार छल्लेर अवैध सामान भित्रिन थालेको सूचनापछि प्रहरीले ती स्थानमा गस्तीटोली बढाएको छ। शिवनाथ र पञ्चेश्वर नाकामा सशस्त्र प्रहरी बल नेपालको सीमा सुरक्षा पोष्ट्ले अवैध सामान भित्रिन नदिन गस्ती गर्दै आएको छ।

**जन्म, मृत्यु, विवाह, बसाई सराई र सम्बन्ध बिच्छेदलगायतका
व्यक्तिगत घटनाहरु भएको ३५ दिनभित्र गाउँपालिकाको
सम्बन्धित वडा कार्यालयमा गई दर्ता गराउँ।**

**हिमाली गाउँपालिका
धुलाचौर, बाजुरा**